

és azoztak!

knak szak- ny alapján, éves iga- sben

KAB

CÉG

ber

Ulag

y

mi

nt

22.

lanel 13.50 szövet 19.75 filanel 23.50 sifon 23.90 prágai 25.90

26.50

27.50 33.50

89.50-tól 98.50

125.— 98.— 109.— 14.75

14.90 21.50 19.50 59.50 98.50 79.50

városi tiszt- nem állott zükségeit r alatt arc- al szintén a ényben ek.

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda: Szaj-Kolozsvár, Str. Mar- a Pop. — Brnau-utca 18. az Uj Kelet telefonjai: Szerkesztőség — 971 Kiadóhivatal — 542 Nyomda — 1079

... Kérlek meg

V. évfolyam, 260 szám

Csuj (Kolozsvár) 5683. Kislev 5

1922 November 25. Szombat

UJ KELET

KELEDO-POLITIKAI-NAPILAP

Előfizetési árak

Romániában: Égész évre — 450 lei, Félévre — 240 lei, Negyedévre — 130 lei, Egy hónapra — 45 lei. Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 2 lei.

Csehszlovákiában: Egy hónapra — 25 dinár, Egy évre — 250 dinár.

Jugoszláviában: Egy hónapra — 20 dinár, Egy évre — 200 dinár.

Az európai partok felé...

Az ember beszélt, de nem igaz tudja a szavaknak a jelentőségét. Én például azelett, hogy kimentem Palesztinába, sokszor mondtam magamban az ártatlanságban, a föllam- mal is leirtam néhányszor: „Keren Hajjeszód” — egy pillanattig vár- tam: — semmi nem ugrott ki mö- güm. Kíváncsi voltam, hogy a fő- lincár odajött hozzám, tudt- m, hogy a cionistákhoz tartozom, meg- értő keresztyényként mosolygott: — „Salom!” — és megkérdezte: — „Mi van a Keren Hajjeszód- dal?” ... Mi lett volna? Atugrott egy adokozási felhívás az egyamon, egy villanásnyira a heti kimutatást láttam a lapból, azután — semmi. Ujajgróttól hallottam még párszor, egy másik kávéházban, konkurrens redakciókból, észlelve: — „Keren Hajjeszód... ugye?... jól mond- tam?... Mondja már, mit jelent az: Keren Hajje — — — hogy is csak? ... igen — jesszó...? Mindennap olvasom az Uj Keletben.” Hyankor rendszerint féltudatosan válaszoltam: „Az egy héber szó. Azt jelenti: „ujjépitési alap.” De, egyből, a szó jelentését a szótárakból megem- sem érzetem semmit.

Tavasszal aután, egy ragyogó május napon, májusban, amikor az embernek az érzései szépen, elasztik- kusan „kinyílnak”, hogy felfogják mindazt, ami szíves, illatos és fel- duzzasztó, hajtra üttem és kintaz- tam Palesztinába. A fedészetem, ami- kor még a Földközi-tengeren siklot- tam a Szentföld felé, az utasok már mind tudták, hogy én hova utazom és miért. Naponk, a hajó orránál, a hat és hét közötti időben, délután, a kíváncsiabbak odajöttek hozzám és kérdőszerűen: „Ő már hallott vala- mit a Szentföld felől? Ugye ott az új zsidó állam keletkezik?... Mit gondolsz, milyen lesz az?,” Sosem tudtam nekik hátrózt hangon vá- szolni. Csak elnéstem a levantei par- tok felé, amelyek omlóan és meleg- ken álltak fel kis távolsághoz és éppen hogy megsejtettem: „Ilyen vidéken... istenem!... szép kell hogy legyen...”

Aután én kiszálltam Haifában. A bárkán, amelyik a hajóágyasoktól a kikötőbe vitt, még úgy ültm, olyan érzéssel, hogy én most egy külföld- ről jött újságíró vagyok, sőt egy cionista lap kiküldött t. n. munkánu- tra, kissé feszesen ültm és még r. z. z. néányi hidegséggel, de a föld, a bib- liai föld már előttem barnult fel- jerdre, — a hivatalos cionista ideo- lógia, az adokozási felhívás, a heti kimutatás, a fúr és az otthoni kol- légák merev héber akcentusa: — „Keren Hajjeszód” — kezdett ben- nem lassú léktetéssel láthatóvá, sa- golhatóvá, foghatóvá: érzékelhetővé éledni.

Eztől kezdve, három hónapig, nem csináltam egyebet, minthogy hazulról hozott holt jelszavakat agyagsággal, vic- sel, türelem, községgel, városi, táviró- val, vasutal megeláentettem. Mea- tem a kikötőből, jó uton, be a vá- rosba, kérdstem: ki építette a jó utat? — héber ifjak és leányok — felelték — miből? — abból amit a külföldi országok zsidó lakosai küld- tek — és én fogtam ezt az egész jó utat és mint egy szép, renyem szalagot, áthúrtam a szavakon: K- ren Ha-jje-szód. A jó uton kísáltam az állomásra, nagy, pálmás pályaud-

varon vonatra ültem, befuródtunk a Kármel-hegyébe, leereszkedtünk Jezsael völgyébe, robogtunk Csama- ch felé, kérdstem: ki fektette le ezeket a síneket? — héber ifjak és leányok — felelték — miből? — abból amit a külföldi országok zsidó lakosai küldtek — és én fogtam ezeket a hosszú, hosszú síneket: és betűstem a szalagszalagot mellé: — Ke- ren Ha-jje-szód. És mindent, amit ezután még, a három hónapon keresztül, Palesztinában láttam, minden utat és vasutat, amit ennek az állomá- nak minden polgára egyformán igyá- velt: és a többi közhosszú inté- zményeket is: a kórházakat, könyv- tárákat, kollektív munkatermeket, mezőgazdasági kísérleti állomásokat, iskolákat, egyesületeket, fürdőtelepe- ket, színházakat, laboratóriumokat, közös lakóházakat, gépeket, állatokat, ipari és gazdasági eszközöket meg- fogtam és felszereltem a magam a szó mögé: Ke- ren Ha-jje-szód — odaültöttem ennek a szónak a háta mögé, mint egy staffázst, kultuszát, vastag és mutató mur arriéret — hátsó- fatat — úgy hogy amikor visszajöttem és a rozoga Alkmini-n Pyreus felé hajóztam, nagy viharban, hűdémög- tefejem táncolva, és a szó volt az, ami a lefelhárításban, mint egy nehezítő, szállódnak és megrogzítat- ten tartott: — Keren Hajjeszód.

... Csak éjszakánként, ahogy az irtó felhők alatt és a tusítás hőm- pálygés felett, kis réskürtől ólva, egyedül virasztottam a fedészetem, cikázott át a szemem előtt egyszer egy szürkészetemes, vakító csillanó ut — ami még nincs megépítve és na- gyon kellene Gáza és Jaffa között, másszor két fonal vasporszínű sí, — amit még nem fektettek le, pedig hogy várják Sichoem és Jeruzsálem kö- zött, aután egy csatorna, ami a nu- rizsziáknak kellene az öntözéshez. — Feléltottak, felhomorultak, felm- lyültek a szemem előtt a hágyos- ságok — és én mentem a hajóval, az éjszakában, Európa felé, rémesen bömbölt a vihar, feletem, atátam és magamban borszós energiák fa- szultak, egyszerre: — mintha előre kellett volna szaladnom, karomat le- fejtetem a kürtöről, rohantam a hajó orrához —

és szembem Pyreussal, Athénussal, Belgráddal, Budapesttel, Berlinnel, Stockholmmal és az egész európai kontinenssel, az alvó zsidó tömegek- kel szemben, magasra emeltem, meg- fényeztem és meglobáltam a tuiról vakon elhozott újjépitési fogalmat, amely bennem itt a tengeren, az éjszakában most kivilágított —

— Keren Hajjeszód! — kiabáltam az alvó földebe — értelek végre meg, hogy ez a szó mit jelent! micsoda anyagi és szellemi újra- születést és micsoda fejlődési lehet- ségeket! Iásások, ha megtennétek a kötelességeket, odaát, ahonnan most én jövök, már fejlettebb lenne a kultúra, jobb lenne a közlekedés, erő- sebb és egészségesebb lenne az élet, hiszen eddig a keveset adtatok és ezt a keveset milyen omlóan, milyen okosan használták ott fel! mi volna még, ha önszellembek és öntudatosabbak volnátok, ha egy- szer megláthatnátok a palesztinai héber gyerekeket, akik a Keren Hajjeszód által fentartott iskolákban, napközi otthonokban és műhelyek- ben kiegyenesítették galíciai gettók- ban elferdült gerincüket, ha meg-

értették, hogy Palesztina újjépi- tésének támogatásában tulajdonké- pten magatokat támogatjátok ki a roskadozó Európa és az Iázköréből a szentföldi tág, termékeny, levegős mezőre! Ha megértették azt, hogy a Keren Hajjeszódra adott aranyak, amelyek Európában a bűnök és az igazságtalanságnak az okosói, Pa- lesztinában egy új és igazságos élet- nek a csatíva lesznek, hogy ezek- nek az aranyoknak a segítségével szűleik meg most kint az új zsidó ember és az igazságos új társada- dalom, akkor felt marokkai szórna- tok ezeket az aranyokat a megier- mékenyítésre váró palesztinai földbe, hogy élet fakadjon belőlük.

A Keren Hajjeszód fog banne- teket is megváltani! Az erte hozott

nagy áldozás fogja átalakítani és megnemeseíteni a ti lelketeket is és felemelni a palesztinai új életnek a tisztaságába. Mert a Keren Haj- jeszód az új zsidóság nagy nevelője!

...A hajnal már derengett és én még mindig ott álltam az elűsö ár- bócsán. A távolból egy-egy vonallal, aután tömöröbben és tömöröbben feketélt fel az európai föld, ben- nem ismert, lütlelt, zenélt a meg- ifjult héber élet rapszódája és amikor Pyreusban kikötöttem, olyan bizón, kőrön és várón leptem parira, mint egy gyermek jön az anyjához: — Jövök hozzátok galutban élő test- véreim... egy dal hoztam... a mi megváltó, forradalmi dalunkat:... Keren Hajjeszód! Ben Ami

Anglia kivonul Mezopotámiából

Az angol parlament megnyitása. Bizakodó a hangulat Lausanneban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, november 24. Az angol parlament megnyitása a trónbeszéd után Meseidmá, a munkáspárt vo- sére beszélt. A trónbeszédre vonat- kozó válaszában kijelentette, hogy a munkáspárt respektálni fogja a par- lament tradícióját és tiszteletben tartja a parlamentaris udvariasságot. Mint ellenszét, jobban fog viselkedni, mint ahogy a konzervatívok viselkedtek ebben a szerepben. Aután csaknem fél óráig hangon még hozzátette, hogy a munkáspárt semmiesetre sem fogja eltérni, hogy a petróleum érdekek a ke- leti békét veszélyeztessék.

Bozar Law szintén a trónbeszédre válaszul, de kitért a munkásvészér felszólalására is. Általánosságban megjegyezte, hogy Anglia megóvja a békét egy Irországgal, mint Keleien is. Szélesújként hatott a miniszter- elnöknek az a kijelentése, hogy

Anglia nem szándékozik Mezopo- támiában maradni,

mert minden kiadást el kell kerülnie, amely nem jövedelmez. A miniszter- elnök beszédében csupán Mezopotá- miát említette, ami azt jelenti, hogy Palesztinában megtartja pozícióját Anglia.

Bizakodó a hangulat Lausanneban

Bukarest, nov. 24. A kormányhoz a lausannei konferenciáról érkezett jelentések szerint a helyzet javult s a hangulat optimista. Azt hiszik, hogy a törökök engedni fognak a tengersorosok szabadsága és a kapitulációk kérdésében.

Lausanne, nov. 24. Lord Curson kifejtette a tegnapi ülésen a szövetségesek álláspontját, amely Nyugat- trácia határának a Marica-folyó vona- lát kívánja s így Görögország határa a neuillyi békeszerződésben meg- állapított határ maradna. Barrere francia delegátus csatlakozott Curson kijelentéséhez.

A területiális albizottság, amely- nek román részről Diamandi meg- hatalmazott miniszter és Dumitrescu eseredes a tagjai, tegnapi ülésén Weygand tábornok elnöklétével a bolgár határkérdést és az Égei-tenger- hez vezető ut ügyét vitatta meg katonai szempontból.

A Balkán-államok tanácskozásai a török delegációk körében aggodal-

mat kellettek, mert azt hitték, hogy Törökország ellen irányuló csiszatál történtek. A Balkán-államok kép- viselői ma kijelentették a Havas- tignökség tudósítójának, hogy szán- dokaik teljesen békések és tanács- kozásuk tárgya a bolgár tengeri ut volt.

Mussolini kudarcot vallott

Lausanne, nov. 24. Mussolini ma elúszott Lausanneból. Az olasz miniszterelnöknek nem sikerült az antant alapjait megváltoztatni.

A „Matin” megállapítja, hogy Mussolini meglehetősen rezervált magatartást tanúsított Romániával szemben és ehelyett inkább a magyar- olasz kapcsolatokat forszírozta.

Internacionalizálják a tenger- szorosokat

Páris, november 24. Moszkvai táv- irat szerint a szovjetkormány hozzá- járult az angolai kormány azon javas- latához, hogy a tengerszorosokat inter- nacionalizálják egy angol, francia, orosz és bolgár delegátusból álló pol- gári bizottság vezetésevel, amelynek elnöke a török kormány kiküldöttje. A hajózásra nézve a tervezet úgy in- tézkedik, hogy a kereskedelmi hajók teljes hajózási szabadságot élveznek, hadihajók csak 24 óráig tartózkodhat- nak a Dardanellák között. Háboru esé- tén a tengerszorosok elzárása kizárólag a török kormány joga, a fenti bizottság meghallgatásával.

A brüsszeli konferencia előtt

Páris, nov. 24. (Rador.) Poincaré visszérkezése után minisztertanács volt, amelyen a miniszterelnök be- számolt lausannei tanácskozásairól.

Poincaré, Barthou, Thaulis és Jaspard tegnapi hosszabb tanácskozást tartottak. Bolgár körök a tanácskozás eredményeivel nagyon meg vannak elégedve.

Poincaré összehívja a szövetséges miniszterelnököket, hogy együttesen állapítsák meg a brüsszeli konferencia programját. A konferencia összehívá- sának napja legkésőbb december 5 ike lesz, hogy a német fizetések kér- désében még idejkorán dönthessék.

Páris, november 24. A jóvátételi bizottság megtagadta a jóváhagyást

a magánvagyonok sár alól való feloldásáról szóló német-olasz szerződéstől.

Franciaország megtartja a szíriai mandátumot

Páris, november 24. Poincaré és Curzon legutóbbi megbeszélése értel-

mében Franciaország megtartja Szíria feletti mandátumát. (Ez a távirat is azt bizonyítja, hogy az angol kormány minden körülmények között megtartja Palesztinát és Transzjordániát, mert ellenkező esetben állást foglalt volna Franciaország szíriai mandátuma ellen. A szark)

Fuzió vagy infúzió

Mit mondanak a pártok vezérel az új egyesülésről

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A belpolitika napirendjére a nemzeti párt és a demokratapárt fuziója áll, amelyet a többi pártok természetesen a maguk szempontjából különféle képen kélnek meg. A liberálisok igyekeznek a higgadtság látszatát megtartani és azt hangsúlyozzák, hogy a fuzió ténye Bratianu Jonel unionista politikájának győzelme. A parasztpárt örül az egyesülésnek és reméli, hogy az egyesülés a demokrácia megerősödését eredményezi. Az averesókusok hangsúlyozzák, hogy a liberálisoktól az uralmat mégis ők fogják átvenni, Jorgák pedig határozatlan elégedetlenségben.

Mit mondanak a liberálisok

A kormányzó liberális párt egyik vezetője a fuzióról a következőket mondotta:

- A fuzió egyrészt a miniszterelnök intencióinak érvényesülése, másrészt egészséges szelektio a nemzeti eszme alapján. Egyébként nem is lehetne fuzióról beszélni, hiszen nem történt más, mint hogy Maniu pártja magábeolvasztotta Take Jonescu régi pártjának töredékét. Nálam lényeges: a fontos, hogy ez

az egyesülés az erdélyiek regionalizmusának végét jelenti.

Ami a szelektiót illeti, a nemzeti párt legitimista, de kevésbé demokratá. Nacionalista tulajdonságai vannak, de politikai és szociális szempontból konzervatív, konzervatívabb, mint Lascar Catargiu hajdani pártja, amikor a Take Jonescu-Panu fuzió történt. Az akkori konzervatívok alkalmazkodtak az új időkhoz, a mai nemzeti párt csak etnikai szempontból áll koncepcióban az új eszmékkel, egyébként mérvben konzervatív. A takeistákhoz való vonzalmuk természetesen. Még egyszer hangsúlyozom azonban, - fejezte be szavait a liberális politikus - nem fuzió ez, csak infúzió.

A parasztpárt véleménye

A parasztpárt egyik vezetőjének véleménye a következő:

- A nemzeti párt kevésbé elégedett meg, amikor a volt demokratákkal egyesült. Bizonyos, hogy Maniuék nem azt érték el, amit a velük való tárgyalások alatt elérni akartak. A kormányt akarták megbuktatni, de ez a lépés nem fogja ezt eredményezni. Az erdélyieknek tovább kell keresniük az erőt, amelyekkel hatalomra juthatnak. Hogy vajon könnyebben elérik ezt a volt takeistákkal megterhelve, a jövő kérdése. Az egyesülés különben kézenfekvő volt a két párt konzervatív szelleménél fogva. A nemzeti párt regáti szerelése és erőmifejtése a caranista, liberális, averesókus és jorgista propaganda miatt teljesen illuzórius.

A jövő kormányzat szempontjából

A bukovinaiak egyik vezető politikusa szerint a ragnikoláris nemzeti párt megalakulása a jövő kormányzat utójából nagy akadályt hártanak el. A jövő kormányzat erdélyiek nélkül nem képzelhető el és ezért elő-

nyös, ha az erdélyiek nem mint regionalisták állanak a politikai élet porodján. Jelentősebb erőtelődést azonban a fuzió nem hozott és ezért csak elméleti jelentősége van.

As Averescu párton a következő rövid, de a néppártira jellemző kijelentéssel intették el a fuzió kérdését:

- Az Averescu párt hatalomra jutása minden tekintetben biztosítva van. Ezt semmis m akadályozhatja meg, és a fuzió legkevésbé.

- Jorga tehernek tartja a takeistákat

Jorga Miklósnak egy kijelentését már tegnap is közzétettük, amelyből meglepetésszerűen kiderült, hogy Jorga rossz szemmel nézi az akadémia. Ma ismét nyilatkozott a nemzeti demokraták vezére, aki láthatólag ugyancsak biztosra teszi, hogy Bratianu után ő fog kormányt alkotani.

- Ama tárgyalások folyamán, - mondotta Jorga - amelyek a közeljövőben elkerülhetetlenül válnak kötetem és Maniu között, igazán nem tudom, vajon ez az egyesülés nem fog-e súlyosabb komplikációkat előidézni. A kormányt megdönteni mindenképpen, - lehet politikai cél, de különös dolog erre a célra bárhíval, válogatás nélkül szövetkezni.

Ezeknél bizonyosnak tekinthető, hogy a Jorga-Maniu megegyezéséből vajmi kevés fog megvalósulni.

Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke Mihail Cantacuzino üdvözlő táviratára válaszolva, az egyesülés beövelkenése fölött érzett örömsémet adott kifejezését. A nemzeti párt mindenképpen hálás emlékeztetésben fogja tartani azokat a rendkívüli szolgálatakat, amelyeket Take Jonescu és Filipescu a nemzeti előrehaladás és a románok egyesülése érdekében végeztek. Maniu reméli, hogy a demokráciában testvéri egyetértés fog uralkodni.

- Ha Kolozsvárra jön, ne mulassza el felkeresni az Uj Kelet könyvosztályát.

TUNGSTRAM
A LEGTARTÓSABB EGŐ

Összehívták az alkotmányozó nemzetgyűlést

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Bukaresti távirat szerint a Monitorul Oficial mai száma közli az alkotmányozó nemzetgyűlés összehívásáról szóló királyi kérésiratot. Az új ülésnek régi szokás szerint november 28-án nyílik meg. A nemzetgyűlés egybehívását a tegnapi minisztertanács határozta el, amelyen, mint jelentették, a nemzetgyűlést megnyitó királyi trónbeszéd megvételét is összehívták. A nagy sietőség, amellyel a kormány a nemzetgyűlést egybehívta arra vall, hogy kevés idő jőssel magának a reformok keresztülvitelére és az egymásra törődő politikai események hatása alatt nem hajlandó a javaslatok sorát más kormányzatra bízni.

Az utolsó napokban még azt emlegették a liberálisok, hogy a miniszterelnök hajlandó az alkotmányozó nemzetgyűlés egybehívását elhalasztani és az alkotmányreform megvalósítását tavasszal fogja végrehajtani. A miniszterelnök ezt abban az esetben tette volna meg, ha ezáltal biztosítható volna legalább Jorgák részvételét a parlament munkájában. Mára azonban minden megváltozott. A Maniu takeista fuzió Jorga esetleges eljövételének eshetőségét tüszé tette és Maniu került előtérbe. Az alkotmányreform tehát veszélybe jutott és ezért a tegnapi minisztertanács, mint egy másik bukaresti távirat írta hozzá, elfogadta Vintila Bratianu pénzügyi javaslatait és egyben elhatározta, hogy

a nemzetgyűlés tárgysorozatának első pontja az alkotmányreform lesz.

Az alkotmányreformot előkészítő bizottság, amelynek ülését a napokban bizonytalan időre elhalasztották, a változott viszonyok között tegnap újból újat tartott. A bizottság eme, most már véglegesen utolsó ülésén

Dideregnek az árvák

Kétezer rublátlan, cipőtlén erdélyi zsidóárva didereg már a koratéli hidegben. A zsidó árvák legszűkebbje: a szolidaritás ügylészük hasznosabb nyilvánult meg az erdélyi árvák iránt az amerikai zsidóságban, mint az erdélyben. A Joint, az amerikai zsidóság legcsodálatosabb kivirágzása nem hunya szemet a kétezer erdélyi zsidóárva előtt és meleg, anyós gondossággal védőszárnyai alá vette a kétezerből hatását, hogy megkönnyítse az erdélyi és bán-sági zsidó társadalom munkáját. Mert a többi kis árva felruházása már a mi kötelességünk.

Az amerikai zsidó testvéreink azt üzenték a Joint romániai megbízottjával: „Mi megteszük kötelességünket az erdélyi zsidó árvákért, de elvárjuk azt az erdélyi zsidó társadalmától is.” Amerikai testvéreink nemes gesztusára annál kell felelnünk, hogy minden erdélyi zsidó árvának meleg ruhája és cipője lesz a télen. Nem hisszük, hogy a jómódban levő erdélyi zsidóság öbetei kezekkel nézné az ártatlan kis emberpalánták szomorú vergődését.

Az előjelek biztatók. A zsidó fiatalág már megkezdte azt az akciót, amelyet a felelőseknek kell befejezni. A derék kolozsvári zsidó szervezetek „Gyermekek a gyermekekért” jelzövével már megtették az első lépéseket a felruházási akció érdekében. A Tarbut diákjai és diáklányai is széleskörű segélyakciót indítottak. A dési zsidó Leányegylet teljes pénzbeszedést, kilenc-ezer leit, ajánlott fel a nemes célra,

elintézték azokat a kérdéseket is, amelyeket négy nappal ezelőtt függőben hagytak. Elfogadták a föld belsejének nacionalizálásáról szóló javaslatot. A javaslat szerint a föld belsejét államtulajdonnak nyilvánítják, de fentartják a magánosok által eddig megszerelt jogokat. Elfogadták Marescu avon indítványát, hogy az eddigi választási rendszeren kívül minden egyes megye külön is válasszon a megyei tanácsba egy-egy szenátort, miáltal a szenátus tagjainak száma jelentősen emelkedni fog. Ezen kívül tagjai lesznek a szenátusnak szerzetes jogon a volt miniszterek, az akadémia-elnöke és az ismert vallásfelekezetek egyházfői, a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és munka képviselői. Jövőhgyták a munka igazságnak elismerésére vonatkozó részét, mire a bizottság tités véget ért.

Végül elhatározták, hogy a nemzetgyűlés megnyitására napján egybehívják a szociális nagybizottságot is, amelyet tudvaleg a nyár folyamán küldtek ki az összes nagy reformok előkészítésére.

A király,

aki tegnap szerzett tudomást a Maniu takeista fuzióról, beavatottak szerint most mindent elvetve, hogy a nemzetgyűlésen ez az új párt is jelenjen meg. Utasított adott a miniszterelnöknek, hogy lépjen érintkezésbe a pártokkal erre a célra. A miniszterelnök és a miniszterek most már minden engedélyt hajlandók megadni az elnököknek, ha a parlament munkájában résztvevő és hír szerint a kamara és elnökségébe is helyet ajánlott fel az ellenzéknek. Amennyiben a megegyezés nem jön létre, a törvényhozás két házának elnöke megint Orleanu és Ferechide lesz.

Ma este 5 órakor újabb minisztertanácsot tartanak.

Büntetéséggel szegessük le a zsidó fiataljaink megható komolyságát és áldozatkészségét, amelyet bátran állíthatunk példaképpen a felelősek elé is.

Az apátlan, anyátlan árvák nem alamizsnát várnak, de komoly, céliradatos fellegelyezést. Meg kell menteni a jövőnek, a zsidó jövőnek azt a sok ártot, amely ha a zsidó társadalom nem siet idejekorán a segítségével, elpusztul, vagy elállit.

- A Keren Hajjeszó hírei.

A maaszerfietók kolozsvári csoportja november 23-án tartotta első értekezését, amelyen megjelentek Kohn Sári és Walter Turnovszki, a Keren Hajjeszó londoni központjának delegátusai is. Turnovszki rövid beszédben vázolta az értekezlet célját és ismertette a megalkaítandó választmánynak hatáskörét és munkaprogramját. Majd dr. Fischer József indítványára elhatározta az értekezlet, hogy a maaszerfietók egyetemes alkotja a helyiosport nagy választmányát és nyomban megválasztotta a munkabizottságot, amelynek tagjai lettek: Guttman Péter, Janovits Géza, Carlan Peretz, Klingger József, dr. Kohn Hillel, Nusbaum Mihály, dr. Pollák Sándor és Waidner Mór. A megválasztott munkabizottság alakuló ülését november 27-én este félkilencor tartja a Keren Hajjeszó Milom utca 12. szám alatti hofájában. Itt közzélik még, hogy a londoni központ delegátusai a jövő hét elején kezdik meg vidéki turnéjukat, Walter Turnovszki első állomása Boaseroe, Kohn Sári Nagy-erced lesz.

Megnyílt a Frenkel áruvaktár str. Aprinjoavelor (v. Gyufagyár-u.) 13. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány Tel. 401, 230

nyozó

kérdéseket is, nappal ezelőtt Elfogadták a nacionalizálásról javaslat szelamutljdonnak tartják a megágyeserest jogeseraton inditdigi választási den egyes mezon a megyei nátor, miálial száma jelenté. Eeten kívül átuinak szerest erek, sa akadémet vallásfeleg mezőgazdaság, es munka isjog onatkozó részt, véget ért.

k, hogy a nem- sánk napján agu nagybisott- valovőleg a nyár as összes nagy re.

omást a Maniu vatottak szerint, hogy a nemzet- párt is jelenjen a miniszter- en éntkesésbe lra. A miniszter- rek most már hajlandók meg- ha a parlament se hír szerint gábe is helyet kerek. Amennyi- en jön létre, a hátsáknak elnöke erechide less.

ujabb miniszter- k le zsidó fiatal- ságát és áldozat- trát állitainak el is.

an árva nem komoly, olti- meg kell men- dő jövőnek az a zsidó társadalom a segítségével,

legmagasabb Vasúti vágány Tel. 401, 290

Mit látott az Einstein-expedíció a Karácsony-szigeteken

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Dr. August Kopf, a heidelbergi csillagvizsgáló intézet tanára, egyike volt annak a tudósokból alakult expedícióknak, amely a Jáva-melletti Christmas Island-szigeten megfigyelés alá vette a napfogyatkozást, hogy ellenőrizze az Einstein-elmélet helyességét. A Karácsony-szigeteken átél eseményekről Kopf professzor eseket írja:

A teljes napfogyatkozás elmúlt. A megfigyeléseket érekenyen zavarták a felhők és ezért csak két felvétel készült a napkorongról és a napotokról, de csillagok nélkül. A relativitás elmélete szempontjából tehát az expedíció nem nyújtott jelentőséget. Mindamellett két új műszerrel nagyon értékes tapasztalatokat szerestünk az extrém várható napfogyatkozásokra vonatkozólag, amelyeket az összehasonlító felvételek egész sorozatával rögzítettünk meg. Egy későbbi expedíció ezeknek a műszereknek a segítségével egészen biztosan eldönti majd, hogy a nap közelében levő csillagok tényleg eltérnek-e a helyes pályáiktól.

A napközelségben levő csillagoknak a relativitás elmélete szerint fennálló elhajlása igen csekély. A nap peremén az elhajlás legfeljebb 1.7 másodperc a körívnek, amely a naptól való távolsággal arányosan csökken. Ennek a parányi szögnek meghatározására hasonló méretű műszerek kellenek, amelyek csak obszervatóriumban találhatóak. Az expedíció számára két különböző szerkezetű ilyen műszer szerkesztettek. Az egyik a szokásos párhuzamos felállítású fényképező reflektor három és félméteres gyújtóponttal, amelynek objektívját úgy állították elő egy fénygyámban, hogy a csillagok képe még a legnagyobb távolságra is meg van jelölve a fényképlemezen. Emellett az Einstein-hatást háromfoknyi távolságra is lehet fotografálni. A másik műszer egy 86 méteres gyújtópontú, horizontálisan fekvő tüstős kamera, amelybe a csillagok fénye egy parabolikus főtárcsán keresztül kerül a felvételre. Az itt először használt különleges segédberendezéssel és a fent leírt távcső segítségével pontosan meg lehet állapítani az a hatást, amelyet a nap a hozzá közeli csillagokra gyakorol.

A műszerek szállítása és felállítása sok nehézségbe ütközött. Megfigyelőhelyül a szigetnek egy meglehetősen déli fekvésű pontját kellett volna kijelölni. A mindenség egyenlítője ugyanis Christmas Island déli részén halad át és ezért a teljes napfogyatkozás tartama annál nagyobb, minél közelebb van a megfigyelőhely az egyenlítőhöz. Ha az idő a mi kis szigetünk déli részén négy északi részen három perc volt és ezért volt kár, hogy az északi részen kellett felállítani állomásunkat, mert csak ott, Flying Fish Coveban, vannak megfelelően épített kikötői helyiségek és hatalmas emelőberendezések, amelyek azonnal szárazföldre rakták a súlyos műszereket. Szerencsére a második szállítást South Pointban rakták ki, mely a sziget déli részének legmagasabb pontja.

Körülbelül tízezer négy nappal megérkezésünk után befejeződött annak az oszlopnak a felépítése, melyre a nagyobb műszereket erősítettük. A kisebb lészültek felállítása hosszabb időt vett igénybe. Barhoi, a távívűri helyrajzi intézet szerelője e téren díszretremelő munkát végzett. Ausztrális végén megkötöttük az összehasonlító és próbatelvételeket, amelyek rendszerint csak nehézségek

arán sikerültek a felhős ég miatt. Különös csillagászati megfigyeléseket a Karácsony-szigeteken való tartózkodásunk elején nem tehetünk a szárazkötött irányban, mert kritkán és csak pillanatokra tisztult ki teljesen az ég. Ezzel szemben éjjel az ég olyan csillagos volt, amelyhez hasonló szépet Európában sohasem láttunk.

V valamelyik vasárnap híradulást tettünk Dolly Beachba, mely a sziget egyik legpompásabb vidéke. A szeptember 21 ig terjedő idő alatt is rövidebb lett. Az időjárás olyan volt, mint az áldozatával ingerkedő vad. A napfogyatkozás előtti napok voltak a legszebbek, amelyeket a szigetet megértünk. Szeptember huszonegyedikére virradt éjjel állítottuk elő az utolsó összehasonlító felvételeket, de reggelre teljesen beborult az ég és erősen esett. Majd megint kiderült és megfigyelhetők a napfogyatkozás első jelenségeit. De az erősödő népsűrűséggel arányosan gomolyogtak elő a fellegek is. Ennek dacára sikerült a teljes nap

fogyatkozás kezdését is megfigyelni. Gyönyörű pillanat volt. A napkorong utolsó darabja fényesen tündöklő csillagként tűnt az égen és mellette itt is, ott is feljön egy-egy más csillag. A világosság fokozatosan homályba olvad, mintha nagy vihar közeledne. Az utolsó utolsó rébben a napfény. Növekedő árnyal sompolyognak a csillagó mészakövekre s egyszer csak szelid köd fényben áll a napkorong az égen. A nagy fényképezőkhöz kémosóvben már fel lehet ismerni az óriási, iszavörös napfoltokat. Egész váratlanul jelennek meg, mintha ebben a pillanatban pattanék volna ki a nap testéből. Mintegy tíz másodperc múlva a felhők annyira megsűrűsödtek, hogy az egész tüneményből többé mit sem lehetett megfigyelni. De legalább egy-egy felvételt sikerült csinálnunk az összes műszerekkel. Aztán vártunk. De hiába. Még egyszer kibukkant a napkorong, de nagyon rövid időre.

És megint világos nappal lett. A négy perc, amelyért annyit dolgoztunk és annyit aggódtunk, elmúlt.

A prágai egyetemi botrány

Az egyetemi tanács deferált az antiszemita diákoknak

- Prágai levél -

Prága, november 21. A német nemzeti diákság, mint ismeretes, a prágai német egyetem rektorválasztása alkalmával meguntatta igaz képét. Ez a diákság - most derült ki - összeköttetésben állott a müncheni ifjúság terroristikusan reakciós maffiájával, az Országos-szervezettel, amely alattomos munkáját Rathenau meggyilkoltatásán is igen folytatja. Résztettek benne az Erhardt-brigád tagjai is, akiknek Bűnbán dr. Baerán német nemzeti tanár nyújtott segítséget. A strájk rendezése katonailag volt megszerveve, őrségek, titói prancsok, telefonok megzsalítása, permanens sztrájk, diáktüntetések a sztrájk mellett. Ilyen felkészültséggel dolgozhattak a szabad csehslavák köztársaság területén a német kisbátóság rekciois lovagjai.

Kiderült azonban eszenfelül más is. Az, hogy a diákok meg sem kísérelték volna a zsidó rektor elleni támadást, ha bátoritást nem kaptak volna éppen attól a tanári kartól, amely Steinhert rektorra választotta. Ez mindössze jó tanúság, de nem megvándó okulás az sem, amit Steinhert Sámuel professzor ur nyújt mai megatartásával zsidók és nemzsidók számára.

A helyzet ugyanis az, hogy Steinhertnek, aki a legelismerőbb tudósok egyike, legjeljesebb joga volt igényt tartani arra, hogy tudományos működését elismerjék abban a formában is, hogy amikor az ő fatultása kerül sorra, akkor őt, mint a fakultáson működők egyik legnevesebb tudósát válassza rektorrá az egyetemi tanács. A német-ségek nemzeti szempontból es ellen senilyen kifogása nem lehet, éppoly kevéssé, mint ahogy az amerikai egyetemek tanácsai nem kifogásolják, ha német származású és német nemzetiségű hangzó tudós kerül valamelyik egyetem vezetésébe élére.

Visszat az is igaz, hogy Steinhert, ha jó zsidó, önzértelesen odadobja ezt a megítélését és megelégszik assal a fizetéssel és elismeréssel, amellyel a gerinces embernek és a tudósnak adótni kell. De Steinhert minden porcikájában assimiláns, aki úgy tesz, mint az a néger orvoslanár, aki a washingtoni urikaszinóba akarta föl-

vetetni magát. A kaszinó vezetősége azonban assal az indoklással utasította vissza fölvetel iránti kérését, hogy csak a fehér fájhoz tartozók lehetnek tagjai a kaszinóknak.

A néger professzor csodálkozó hangon levélben felelt: „Uraim! Nem értem önöket! Ismerhetnék nevémet a tudományos világban és társadalmi uton kifejtett működésemből. Ezek a működéseim mind azt igazolják, hogy teljesen a fehérrek életét élem és hogy fajtámból már régen kiléptem.”

Körülbelül Steinhert ur is ilyen módon akar becsussni a németiségbe és csóválja a fejét és nem akarja és nem tudja megértani a világot.

Steinhert azt állítja magáról, hogy német ember és német mivoltának kösszöhetli rektorrá való megválasztását. És nem a rektori méltóságot, hanem a zsidó önértéket dobja prédául oda a német reakcióknak.

Tudni kell, hogy a prágai német kulturát zsidók hozták létre, ők áldostak német színházra, közművelődési intézményeket keltettek életre, vagy újsgokot alapítottak és a humánus egyetlek egész sorát. A németek csak használták és kibaszálták ezeket az intézményeket. A Steinhert-botrány során prae ez is szóba került és Anton Kuh nagyon jellemzően ír róla. Így:

„Eznek így kellett jönnie. A zsidók adják a pénzt, a zsidók főtartják az egyetemet és színházat, a zsidók - egész fölőlegesen - veszekednek a csehakkal, a zsidók áldozzák föl magukat a szőért „német tradíció”. A német pedig azt mondja: „Ine harcokok!” Valóban nemes, szép harc, ami itt folyik a diákok sörös asztala mellett, a parádékon és a kosztümös felvonulásokon. És ha antiszemita kirucanások is tartkiják ezt a harcot, akkor a zsidók, akik a pénzt adják egyetemre és színházra, a zsidók, akik kulturát csinálnak, német kulturát, ilyeneket mondának:

- Istenem, felelőtlen elemek mindentűt akadnak!
Vagy:
- Ki az ördög fog általánosítani!
És visszatartásuk a „zsidó” jelzőt, mert ők - németek. Fizionek és kultur-

alkalmakat teremtenek annak az ifjúságnak, amely szintén fizet, de nézzék meg, hogyan?”

Kell e csodálkozni azon, hogy a zsidó egyetemi rektor esete kijózanító hatást kelt nemcsak a prágai zsidóság körében, hanem egész Csehszlovákiában. st. m.

A prágai német egyetemi strájk-ügyében egyébként újabb fordulat nem történt.

Az egyetemi tanácsnak kedd délután ülése volt, amelyen, a kisdótt kommuniké szerint, a tanács tudomásul vette a tanács által kiküldött ötös bizottságnak azt az intézkedését, hogy a helyzet nehézségeire való tekintettel az előadások november 25-ig bezáróan szüneteljenek. A tanács megkereste valamennyi kart, hogy mielőbb kari ülést hívjon össze s a tanároknak így alkalmat adjon a strájk ügyében való állásfoglalásra. A tanács a legelőbbben elítélte a diákság egy részének viselkedését és utasította a fegyelmi bizottságot, hogy a bűnösök ellen eljárjon. A német demokrata párt kedd esti ülésén elölőben nyilatkozott a strájkról. A nemstrájkoló német diákok keddi gyűlésükön megelégedéssel vetik tudomásul a tanács elölő állásfoglalását s megállapították, hogy a németiség nem áll a strájkolók mögött. A gyűlés határozatában azt kívánta a tanácsól, hogy az előadásokat mielőbb megnyissa. Bismákt fejeste ki Steinhert rektor iránt a biztosította arról, hogy a nemstrájkoló diákság teljes számban mellette van. Az egyetem ötös bizottságához memorandumot küldtek, abban bizalmatlanságnak fejezték ki vele szemben s megvádlották assal, hogy lanyha viselkedésével a strájkügy el-mérgesedését idésti elő. Bechyně miniszter szerdán fogadta az egyetemi tanács háromtagú küldöttségét és hozzájárult ahhoz, hogy november 25-ig bezáróan ne tartssanak előadásokat.

Legújabb prágai sürgönyjelentésűnt szerint a német egyetemi tanács elhatározta, hogy a diákság is résztvegyen ezental a rektorválasztásban. Az előadások huszonhetedikén megkezdődnek.

Az egyetemi tanácsnak ez az elhatározása nem lepi meg azokat, akik tudják, hogy az egyetemi diákság autonómiáját a prágai német egyetemen a professzorok mindig ki tudták politikailag használni. Ezáltal a német nemzetiek reakciója teljes győzelmet aratott az egyetemen, amely a múltban a fölviágosodást és szabad kutatást büszkén hirdette. Még nem jött hír, vajjon a tanács határozatából a zsidó rektor levonta-e a konzekvenciákat.

Max Brod új szindarabja. Prágából jele tix: M x Brod prágai német író új darabját, melynek címe: „Klarissas halbes Hars” a napokban mutatta be a kőnigsbergi színház. A darabnak nagy sikere volt.

Panaszkodnak a magyar bortermelők. Budapestről jelenik: A magyarországi bortermelés emelésére és a bortereskedelem előmozdítása ügyében a bortermelő vidékek képviselői, akik a nemzetgyűlésen megjelentek, tegnap gyűlést tartottak, amelyen Sand államtitkár ismertette a viszonyokat, amelyeknek egyrészt a túltermelés, másrészt a külföldi borpiac leromlása az oka. Kijelentette, hogy a csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződésben a bortermelői nincsenek, de a gazdasági közeledés kiútást nyújt jelentékeny bortermelésre Csehszlovákiába is. A bortermelés szempontjából azonban sokkal fontosabb Lengyelország, amely már tárgyalt az ügyről Svájcjal. Az államtitkár végül megjegyezte, hogy a bortörvény revíziója rövidesen a nemzetgyűlés elé kerül.

KÖZPONTI TÉLIKERT
TAYOL, SYLVIA és a közkedvelt régi tagok teljesen új műsorral. Nyitás 9 órakor. Lloyd 1014

Legolcsóbb és legszebb orth. kóser friss hús, szalámi, kolbász, sonka és egyéb felvágott
Roth Adolfnál, v. Rudolf-u. 20. kapható

Ma este 8 órakor Zsidó Menzabál

HIREK

— **Sonnino meghalt.** Rómából jelentik: Sonnino volt külügyminiszter meghalt. Sonnino volt az, aki Olaszországnak az entant mellett a világháborúba való beavatkozását sürgette. A háborúban, Salandra miniszterelnöksége alatt, ő vezette a külügyeket.

— **A Zsidó Menza ma esti bálja** nemcsak első nagyszabású estélye az idénynek, de elsőrangú művészi esemény is. Az estély műsorán a kolozsvári zsidó, magyar és román színház legjobb művészei szerepelnek, akiknek teljesítménye bizonyára hívaló művészi élvezetet fog nyújtani. Az estély iránt a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg és remélhető, hogy Kolozsvár zsidó társadalmának áldozatkészsége az alkalommal is átsegíti az anyagi válságon a zsidó egyetemi hallgatók eme egyetlen szociális intézményét. A rendezőség ezúton kéri fel a hölgyeket, akik a büfféhez adományokkal hozzájárulni szivesek voltak, hogy adományukat ma délután négy órától hat óráig juttassák el a Redout nagytermébe.

— **Az angolok rászédtek a szultánt.** Londonból jelentik: Indiából jövő jelentések szerint Mohamed szultán menekülését az ottani mohamedánok az angolok ravassz fogásának tekintik, amelynek az életét féltő szultán könnyen felült. Az indiai mohamedán sajtó angolellenes része várja, hogy az angolok a szultánt, mint kalifát, Indiába hozzák, hogy ily módon is Angliához kapcsolják az indiai iszlámvilágot.

— **Meghalt Marcel Prevost.** Párisból jelentik: Marcel Prevost meghalt. Az elhunyt író legismertebb és legkülönösebb alakja volt a mondain Párisnak. Teljesen éjszakai életet élt és ennek az életnek egyik legkitűnőbb megfigyelője. Leghíresebb regénye a „Félszűz”, amellyel az irodalomban feltűnt és amelynek hírnevét köszönheti. Katolikus papnak készült, de kilépett a rendből. Baráti körben nem is hívták másként, Prevost abbé. Később halhatatlan lett, tagja az akadémiának. Mindvégig modern igyekezett maradni, legutóbbi nagy regénye egy évvel ezelőtt jelent meg, amelyben a hipermodern írónak akarta megmutatni, hogy Prevost még nem öregedett meg.

— **A magyar ellenzék válaszol Bethlen vádjaira** Budapestről jelentik: A szövetséges ellenzék tegnap este pártversorát rendezett és ennek keretében választott a miniszterelnök hódmezővási helyi bszádjára, amelyben destruktívnak nevezte a liberális blokkot. Az ellenzéki vezetők visszautasították ezt a vádat, majd a kormány kül és belpolitikai, valamint gazdasági ténykedését bírálták meg és kitértek az ellenzéki küzdelem céljait. Ressay azt hangoztatta, hogy Magyarország köztársaság, a forradalmak és ellenforradalmak zavarában felkavari alacsony indulatok kavarognak a joggal szemben és ebben a harcban a liberális blokknak egyik, vagy másik oldalra kell állnia. „Mi nem rombolunk, de társadalmi békét akarunk és blokkunk az építőmunka alapján kíván működni.” Az államforma kérdése csak elsőrangú kérdés, amelyben két út van: a köztársaság, vagy a legitimitás. Az októberisták vádjaira kijelenti, hogy ő nem októberista és mögötte egyetlen politikus sincs, aki részese volna a forradalom előkészítésében. Végül hangsúlyozta, hogy a kormány három év alatt a belpolitikában nagyon kevés eredményt, de a külpolitikában sem sokat ért el.

— **Halállal fenyegetik Clemenceaut.** Newyorkból jelentik: Clemenceau, aki mostanában előadási körutat tart Amerikában, Newyorkból névtelen levelet kapott, amelyben halállal fenyegetik meg és figyelemztetik, óvakodjék attól, hogy tulsokat ne mondjon Franciaországról és Németországról. A levelet a háború egyik sebesültje írta alá. Az iróidens miatt a Clemenceau őrségére kikerült katonaságot megerősítették.

* Szilágyi „Triple-sec”-nek nincsen párja — az italok közt az első — ő a likőrök királya.

— **Kirabolták a bolgár királyt.** Szófiából jelentik: A bolgár király kíséret nélkül tegnap autókirándulásra indult. Útközben egy rablóbanda megállította a kocsiját, a királyt kihúzták az autóból, a kísérőit átkutatták és a nála talált száznyolcvan lírát elvették.

— **A kolozsvári sakkverseny negyedik fordulója.** A kolozsvári sakkverseny rendkívüli érdeklődést vált ki Kolozsvár összes társadalmi köréből. Különösen az ifjúság látogatja nagy számban a versenyt, amelyen részt vesz Schwartz, az idei ifjúsági bajnok is, aki tegnap Maricor ellen szép győzelmet aratott. A tegnapi, harmadik fordulón Hajnal első győzelmét szerezte meg Schweitzerrel szemben, akit kvalifikáció-hátránya dacára sikerül megmattolnia. Gabel a tavalyi bajnok és öt teljes játszmavezetéssel győzött Tóth ellen. Dr. gróf Logothetti igalmass partiban nyert Schwartz ellen. A Tusar — Bródy dr. Mendelschn — Dragos, Ferenczy — Davida és Boer — dr. Tamassy játszmák nem fejeződtek be. Ma este a nagyszámú függő-parti fogják leboncolítani. A holnapi negyedik fordulón játszanak: Boer — Schwartz, Maricor — Tóth, dr. Logothetti — Ferenczy, Davida — dr. Biró, Gabel — Mendelschn, Dragos — Schweitzer és dr. Bródy — Hajnal.

— **Antiszemita heccek a jénai egyetemen.** Jénából jelentik: Néhány hét előtt az itteni egyetemen tannói orvostudományok követelték, hogy a klinikai intézetek munkahelyei és az előadási termek első négy padra fajtiszta germánok számára tartassanak fenn. Az árja deszkok kijelentették, hogy ennek az elhatározásnak érvényét szereznek minden körülmények között. Az egyetem rektora erre a követelésre a következő hirdetményt tette közzé: „Az orvosi fakultás dékánjának! Nagyon kérem, tudassa az összes fakultása alá tartozó intézetek igazgatói utján, hogy külföldiek munkahelyre való igényjogosságuk nélkül föl lehet venni, de jogilag képtelenség, hogy birodalmi polgárok a faji hovatalosság szerint osztályoztassanak. Az igazgató urak előszemnek meg minderréle jogszérelmet, mert ezek nemcsak a hallgatókra lehetnek károsak, hanem az egész egyetemre nézve súlyos következményekkel járhatnak.”

— **A francia szenátus leszavazta a nők szavazati jogát.** Párisból jelentik: A francia szenátus 156 szavazattal 134 ellenében elvetette a kamara által a nők választójogára vonatkozólag elfogadott törvényjavaslatot.

— **A Landau perten tefejezték a tanúhíhalgatásokat.** Budapestről jelentik: A Landau per mai fő tárgyalásán Görgei István alcsere, a testvérség parancsnoka volt az első tanú. Elmondotta, hogy Danasty másfél évig szolgált nála, jó katonának ismeri és így nem tételezheti fel róla, hogy cselekedeteinek anyagi rugói voltak. Néhány lényegtelen ténnyel utasítva Madár István nyomozót halgatták ki, aki hangsúlyozta, hogy éppú Danasty intézkedési Landauék kezverőbb elbánsása érdekében. A következő tanú Bartha György ügyész volt, akinek a kihallgatásával az általános bizonyítási eljárás befejeződik és így hétfőn a védbeszédre kerül sor.

— **Ujabb magyar-cseh tárgyalások lesznek.** Budapestről jelentik: A magyar-cseh kereskedelmi szerződés aláírása után a cseh delegátusok visszautaszták Prágába, hogy a szerződés szövegét kormányuknak bemutassák és újabb tájékoztatást kérjenek a további tárgyalásokra. Szerdán a csehszlovák delegátusok visszaszereznek Budapestre és megkezdik az újabb tárgyalásokat, amelyeknek az árucserre forgalom megvitatása lesz a tárgya. A jólértécsült „Prager Presse” úgy tudja, hogy a magyar-cseh tárgyalások politikai és jogi része eredménytelenül fejeződött be, állítólag a magyarok ellenállása miatt. Ezekben a tárgyalásokon a műtárcák, szobrok, levéltárak és könyvtárak sorsáról, valamint az állampolgárság rendezéséről volt szó. Esirányban a tárgyalásokat valószínűleg januárban újra megkezdik.

— **Kap e lisztet Kolozsvár.** Kolozsvár városi tanácsa pénteken déli előtt foglalkozott azsal a három ajánlattal, melyet a polgármesterhez benyújtottak Kolozsvár lisztellátására. A három pályázó azonban időközben valószínűleg fusionált így csak Fränkel Mórú került tanácsülésbe, aki hajlandó a törvényes két lisztmennyiséget 375 és 605 leies árban árusítani. A tanács az ajánlatot elfogadhatónak találta, de mert a barnaliszt ára 10 banival magasabb a málisznál, a döntést elhalasztotta. Erte sülleseink szerint Matos prefektus, aki vasárnap Bukarestbe utazik, interveiótálai fog a kormányt, hogy engedélyezze a maximális árak ily csekélymértvű árhágását, mert különben a város kenyér nélkül marad.

— **A máramarosszigeli Cionegylet irodalmi délutánja.** A Zsidó Nemzeti Szövetség saigeti szervezete által ismeretterjesztés és önművelődés céljából megindított kulturális előadások sorozatának első ilyen irodalmi délutánja november 12-én, vasárnap délután 4 óráor folyt le Edelestein M. tenió megnyitójá után Salamon László író szabad előadást tartott „Cionizmus és demokrácia” címen. Rámutatott aokra az irányelvekre, amelyek a történelmi predestináltságánál fogva gondolkodásban és ténykedésben demokratikus zsidóságot Palaszint ujjáépítéséül kell, hogy vesszünk. Brin Salom a zsidó színház kiünő drámai művésze két Rosenfeld-kötemény hatásos eszavallásával és Salom Alejohem két humoreszójának közvetlen előadásával aratt sikert. Landman főkantor, majd Böske kánya zaidó népdalokat énekelték. Itt említtük meg, hogy a legközelebbi irodalmi délután november hó 26 án d. n. 5 óráor lesz, amikor dr. Heller Jakab és dr. Fried Ábrahám tartanak előadást.

— **Holnap döntenek Ausztria szavazásáról.** B. c. ből jelentik: Ausztria szavazási programjáról holnap döntenek a nemzeti tanácsban. A gyűlésen a genfi jegyzőkönyv, az újáépítési törvény és a kormány rendkívüli felhatalmazásainak alkalmazásáról szóló törvény felett fognak szavazni. Az eredmény már most sem kétséges: csak a szocialisták fognak a genfi jegyzőkönyv ellen állást foglalni. Zimmermann rotterdami polgármester, a népszövetség ausztriai főbiztosa, holnap megkezdik funkcióját, ugyanakkor a többi pénzügyi delegátusok elhagyják Ausztiát.

— **Házasság.** Traubkatz Sisti és Vogel Igcác f. hó 28 án d. n. 3 óráor tartják egybekelési ünnepsélyüket Máramarosszigeten, melyre összes rokonizát és ismerőseiket ezúton hívják meg.

— **Salomon Margitta Marosludas és Izrael Mihály lakerekedő Kolozsvár jegyzesek.** (Mindenhölön értesítés helyett)

— **Mennyi egyházi birtokot foglaltak le Csehszlovákiában.** Prágából jelentik: A „Cas” maizsámában kimutatást közöl a Csehszlovák, Morvaország és Szilézia, valamint Szlovénia területén lefoglalt egyházi birtokokról. Eszerint a földbirtok-reform részére Csen-, Morvaországban és Sziléziában összesen 236.166 hektár egyházi birtokot sajtítottak ki. Az olmtúai érsekségektől 46.515, a borsói püspökségtől 32.795, a prágai érsekségtől 23.727, a svatovic káptalanától 10.862, az olmtúai káptalanától 10.165, az olmtúai német lovagrendtől 24.555, a premontrai rendtől Teplben 9451, a premontrai rendtől Prágában 9408, a vörösszilagos keresztes rendtől 6658, a Benedek-rendtől Brunszban 6185, a ciszterliáktól pedig 5840 hektár földet vettek el. Szlovénországban 251.925 katasztrális holdra rug a lefoglalt egyházi birtokok nagysága. Ebből 50.791 hold az esztergomi érsekség, 32.372 hold az esztergomi káptalan, 28.517 hold a besztercebányai püspökség, 23.055 hold a szepesi püspökség, 17.307 hold a nyitrai püspökség és 20.582 hold a jászóvári premontrai rend tulajdons volt.

— **Éhségzavargók Braunschweigben.** Berlinből jelentik: Braunschweigben ismét tüntetések voltak a drágaság miatt.

— **Hamis ötkoronás bankjegyek Szlovénországban.** Pozsonyból jelentik: A pozsonyi államügyességhoz a napokban feljelentés érkezett, amely arról szó, hogy Szlovénországban egy idő óta hamis ötkoronás bankjegyek vannak forgalomban. A bankjegyekre, amelyek nagyon ügyes hamisítványoknak bizonyultak, legelőször a parkányi postahivatalban akadtak. Utóbb kiderült, hogy a hamisítványok már köztezen forogtak. Eddig Parkányban husz darab hamisítványt találtak. A nyomozás megindult.

— **Bányarobbanás Angliában.** Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelentése szerint Woolwariban bánya-robbanás volt, amelynek száz munkás esett áldosatul.

— **Földrendés Pécs környékén.** Budapestről jelentik: Pécs városában és környékén pénteken hajnali négy óráor erősebb földrendés volt érehető, amely három percig tartott és nyugatról keleti irányban terjedt. A földrendést erős morajlás kísérte. Ujbb jelentések szerint a földrendést egész Baranyában és Tolna-megye déli részében, főleg Baja környékén is érezték.

— **Cökcentik Magyarországon az élelmiszerek szállítási tarifáját.** Budapestről jelentik: A népszövülés mai ülésén a drágasági bizottság a MÁV tarifa emelésével foglalkozott. A kérdést a pénzügyi, kereskedelmi és népjóléti miniszterek jelenlétében megvitaták és ennek eredményeképpen a kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy az élelmiszerek szállítási tarifáját, de elsősorban a tej és az élő állat viteldiját fogja revizió alá venni, illetve csökkenteni.

— **Fe ency Valér képfelállítása.** Ferenczy Valér festményének és részkarocinak egy jelentékeny kollekcója lesz látható rövidesen Kolozsváron. Nagy várakozással tekintünk e kiállítás alá már csak azért is, mert Ferenczy Valér eddig aránytalanul kevés szerepet Erdély közönsége előtt. A nagybányai festőkolónia az a régi, érdemes tagja ma harminchét éves, azonban, minthogy nagyevülédesatyjának, Ferenczy Károlynak oldalán már gimnásista éveiben rendkívül komoly művészi tanulmányokat is folytatott és azóta mindig aránydelelen buzgalommal dolgozott, festői pályafutása ugy időtartama, mint produktivitásait tekintve, sokkal tekintélyesebb, mint azt a művész aránylag fiatal korán hihetők. Festményei közül esuttal 65 darab kerül bemutatásra. Ez természetesen szénylag kis része Ferenczy Valér képműve, melyeknek legnagyobb része rég magántulajdonban van a világ legkülönbözőbb részein. Mégis kiünően fogja ez a kollekcio képviselni ugy alkotóosságát, mint a képek jelentőségénél fogva, továbbá azért is, mert 1904 től mostanáig terjedő időszakot ölel fel. Részkarocinak sorozata, mely 1914 től mostanáig terjedő időből való, csaknem teljes számban látható lesz a kiállításon (50-60 részkaroc). Ez a valóban eseményes kiállítás, mely a maga egészében fényes tanúsága lesz Ferenczy Valér rendkívüli, azoldala és remánunk eddig nem eléggé ismeri és méltatott művészetének, november 27-én nyílik meg a vármegyei kistérmében és december 5-éig marad nyitva.

— **Teddy és Olga táncművészek** f. hó 25 től fellepnek esienként a Park-kávéházban. Kávéházi árak, belépődij nincs.

— **Morgan nem látogatja meg Poincarét.** B. c. ből jelentik: Perpont Morgan amerikai milliárdos bejelentette Poincaré francia miniszterelnöknek, hogy megakarja látogatni. Ha a látogatás azonban valószínűleg elmarad, mert Morgan csak az esetben becsatkozik tárgyalásba, ha Poincaré a Németországban zaidó moratórium kérdésében nem helyezkedik elutasító álláspontra. Morgan valószínűleg Londonból egyenesen visszautazik Amerikába.

Maj...
ből táv...
ujabb é...
megvá...
nagy e...
sajnos...
népszöv...
a néme...
nak, ho...
kisebbs...
szelid...
Ilyenfor...
reges m...
népszöv...
Ma újs...
meg a...
tal nem...
dasági...
ist meg...
negysill...
csak ne...
biszottsá...
államok...
tos felv...
vetési e...
alkalma...
a budge...
ország e...
Eszk...
gyűjtő...
népszöv...
dot nyu...
költsé...
pénzügy...
elkötve...
jólbeval...
lagmegv...
nyilván...
jok kut...
látni, ép...
lítás r...
német...
miért e...
ország...
ellenére...
gasba...
dent meg...
ból, az...
szenned...
váltó k...
vagy ha...
az, ami...
szövete...
amiből...
mert az...
hűlgat...
eddig a...
zatban...
iratok...
hatalom...
ha a r...
csak pag...
den álla...
imperial...
elő és...
szövete...
mert les...
kikény...
távirat...
Genf...
gazdas...
díret...
hogy a...
nyerhes...
ügyi h...
zottság...
elfirány...
mazsár...
szerekl...
hiányár...
adóssá...
engedély...
A né...
érteke...
lító tan...
bírdni...
kátat...
államok...
ügyi kis...
ből, egy...
mára...
a külföld...
leg tápl...
kodásuk...
bizalmat...
Nyor...

Lujost III. fokuvá, Winkler István és Adorján Ödön bírákat II. fokuvá, Fettmann Dezső, Grimm Kálmán és Petrány Sándor gyakorió bírákat I. fokuvá minősítette, dr. Vatiann Sabir, Cinczár Imre és dr. Hirsch Elemér bíráknak régebben elsőfokon történt minősítését pedig megerősítette. Szankcionálta Bancze Cinczár Miklós brassyói szövetségi bírónak az FSSR bukkarasi központja részéről I. fokon való minősítését is. A temesvári és nagyváradai bírák magasabb fokon való minősítése kérdésében az illetékes osztályok javaslatának beérkezése után fog dönteni.

As országos vizsgálatbizottság végül elhatározta, hogy az egységes bíráskodási rendszer meghonosítása céljából minden vasárnap délután 3-5 óra között a Park-kávéház emeleti termében vitaelőadásokat rendez, amelyen résztvevni minden szövetségi bírónak kartársi kötelessége. A vitaelőadások keretében pontról-pontra letárgyalják a játékszabályokat, mérlegelés tárgyává tessék a gyakorlati életben felmerülő eseteket és elvi döntéseket hoznak, amelyeknek szigorú betartása a testület tagjaira országosan kötelező lesz.

KÖZGAZDASÁG

Románia kivitele január-szeptember hónapokban

Románia az 1922. év január-szeptember hónapjában a következő mezőgazdasági és ipari termékeket exportálta külföldre:

Angliába 2874 tonna fenyődeszkát. Ausztriába 213 tonna bort, 663 drb szárvasmarhát, 3008 drb sertést, 375 tonna fenyődeszkát.

Bulgáriába 970 tonna só, 3987 tonna fenyődeszkát, 736 tonna műfát és 3 köbméter fenyődeszkát.

Csehszlovákiába 140 tonna só, 1080 drb tojást, 8086 drb szárvasmarhát, 16 116 drb sertést és 314 tonna fenyődeszkát.

Egyiptomba 13 021 tonna fenyődeszkát és 5 tonna műfát.

Franciaországba 5977 tonna, Németországba pedig 62 tonna fenyődeszkát.

Görögországba 97 drb szárvasmarhát, 5955 tonna fenyődeszkát és 610 tonna műfát.

Olaszországba 2867 tonna fenyődeszkát és 30 köbméter fenyődeszkát.

Jugoszláviába egy tonna bort, 945 tonna fenyődeszkát és 3 tonna műfát.

Hollandiába 928 tonna fenyődeszkát és 319 tonna műfát.

Lengyelországba 645 tonna fenyődeszkát és 319 tonna műfát.

Törökországba 1741 darab szárvasmarhát és 4407 tonna fenyődeszkát.

Magyarországba egy tonna bort, 766 darab szárvasmarhát, 5303 darab sertést, 23 958 tonna fenyődeszkát, 1209 tonna különböző minőségű fat és 60 277 köbméter fenyődeszkát.

A felsoroltakon kívül a különböző országokba kisebb tételekben még összesen 3565 tonna fenyődeszkát exportált Románia.

Belföld

(x) A belföldi ipar hathatósabb védelmére. Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a belföldi ipar védelmét vámilletékek felállításával fogja előmozdítani. A vonatkozó javaslat már a minisztertanács előtt fekszik és most egybehívott ülésükre elé fogják terjesztani.

(x) A bánati kereskedők aradi kongresszusa. Aradról jelentik: A bánati kereskedők egyesületének szűri közgyűlése Aradon lesz december 3-án, mely alkalommal fontos kérdések kerülnek megvitatás alá. Különösen a listagyártás és a listáivitel kérdéseit fogják megbeszélni és a határozatokat memorandum alakjában betérjesztik a kormány elé.

(x) Az új adókulcsok. Bukarestből táviratossá: A pénzügyi bizottság tegnap tartotta legutolsó ülését, amelyen Batiann V. miniszter kifejtette az adókulcsokra vonatkozó javaslatát. A január 1-én adókulcs maximum 20 százalékos lesz az adókulcs, a jövedelmi adóknál ellenben progresszív adókulcsot léptetnek életbe, amely öt százaléknál kezdődik 100 000 lei jövedelemnél és 50

százalékra emelkedik fokozatosan 10 millió fölötti jövedelemnél.

(x) A román-amerikai tárgyalások. Bukarestből írják: A román pénzügyi bizottság, amely Amerikában külföldi adósságainak rendezése végett folytatott tárgyalásokat, a román kormány részéről felhatalmazást nyert arról, hogy végleges megállapodásokat létesítsen. A megállapodások megkötése után a bizottság vissza fog térni Bukarestbe. (BPT)

(x) A Titau érdekessége a torlai cementgyárnál. A bukaresti Titau részvénytársaság alapítóként 24 millió leiről 40 millióra emeli fel, miután a torlai cementgyár részvénytársaság többségét sikerült megszereznie.

(x) Románia bányatermékei. Románia különböző bányáiból az 1922. év első hat hónapjában egyebek között a következő termékeket aknázták ki: Január hónapban 120 700 tonna szenet, 822 tonna aszfaltot. Február hónapban 151 700 tonna szenet és 1112 tonna aszfaltot. Márciusban 175 500 tonna szenet és 1670 tonna aszfaltot. Áprilisban 142 215 tonna szenet és 1650 tonna aszfaltot, májusban 141 750 tonna szenet és 1625 tonna aszfaltot, júniusban pedig 162 750 tonna szenet és 1500 tonna aszfaltot termeltek.

(x) Értekezletet tartanak Kolozsvárt az ipari hitel kérdéseinek rendezésére. Az Erdély ipari termelésére nyújtandó ipari hitel végleges rendezése és a "Credit Industrial" megalapítása kérdésében a Banca Nationala kormányzója és M. Oromolu és az erdélyi ipari érdekeltségek képviselői között Bukarestben folytatott tárgyalások során a bankkormányzó határozott ígéretet tett, hogy Kolozsvárt a hatóságok és Erdély ipari és pénzügyi értekezletének bevonásával értekezletet tartanak, amelyen az ipari hitel folyósításának módjaitat véglegesen szabályozni fogják. Az értekezlet terminusát még nem határozták meg, de az erdélyi ipari érdekeltségek és pénzintézetek körében már szorgalmasan folynak az előkészítő tanácskozások.

(x) Mikor váltják be a le nem bélyegzett koronákat. A pénzügyminisztérium ideje, mint ismeretes, nagyobb összegű bankjegyet azért nem váltottak be, mert nem voltak lebélyegezve. Azóta többször hangozt el hivatalos nyilatkozat eme bankjegyek beváltásáról, de intézkedés mindaddig nem történt. Most Bukarestből azt táviratozzák, hogy a pénzügyminisztérium közlése szerint a le nem bélyegzett koronák beváltása azonnal meg fog történni, mielőtt az Oestrák-Magyar Bank az ehhez szükséges összeget átadja. Nem rövid terminus.

Külföld

(x) Zürichi zárlat november 24-én: Berlin 7/8, Newyork 537/8, Prága 16/90, Budapest 221/2, Bukarest 3.45.

(x) Pénzügyi egyezmény Jugoszlávia és Csehszlovákia között. Belgrádból jelentik: Mint a "Politika" megbízható helyről értesül, a jugo-

sláv és cseh pénzügyi megbízottak prágai tárgyalásai a következő eredményhez vezettek: A Belgrádi Nemzeti Bank a csehszlovák pénzügyminisztérium Bankhivatalának 35 millió dicáros hitelt nyit, a csehszlovák Bankhivatal a belgrádi Nemzeti Banknak pedig 25 millió koronás hitelt, hogy ne kelljen dinárt, vagy csehszlovák koronát venni, ha ezen bankjegyekben hány lenne. Ennek a pénzügyi műveletnek az a célja, hogy mindkét értékek a világpártisát a valuta kölcsönös viszonya alapján fentartsa. Továbbá egy magánkonzorciumot létesítenek, amely 200 millió csehszlovák koronáért Jugoszláviában nyilvános építéseket végez. Csehszlovák bankok hajlandók a jugoszláv bankoknak megfelelő előleget folyósítani, hogy ezt az összeget Csehszlovákiában való áruk vételére használják föl.

(x) Az új német nyersanyagárak. Berlinből jelentik: November hónap harmadik negyedében a nyersvasárk a következőképpen emelkedtek: Hammit 48 122 márkával 143 365 márkára, rezs órány acélvas 48 122 márkával 142 697 márkára, prima óna fűdeinyer-vas 30 831 márkával 110 173 márkára, harmadrendű óntódi nyersvas 30 830 márkával 110 103 márkára, szarmalandi acélvas 26 714 márkával 102 034 márkára, tükörvas 33 638 márkával 110 094 márkára, luxemburgi minőségű óntódi nyersvas 30 908 márkával 105 465 márkára, 10 százalékos ferrosilicium 58 765 márkával 165 054 márkára és a tempero nyersvas 49 586 márkával 141 005 márkára. — A birodalmi kábitanacs hatos bizottsága elhatározta, hogy november 17-ikével kezdődő érvénynyel a káli áratokat átlag 60 százalékkal felemlék. Az utolsó áremelés november 3-án 92 százalékos volt.

(x) A magyar őszli vetés. Budapestről írják: A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint az őszli vetés állása általában jó. A korai vetések kikétek és bukrusodnak. Különösen jók az őszli árpa, őszli rozs- és repcevetések, de szépek a korai búzavetések is. Vannak egyes vidékek, ahol az őszli búza alá szánt területek egy része a sok esőzés miatt eddig még vetetlen, sőt néhány fölözántatlan. A szőlés takarmánykészlet mindentűt szűke van, úgy hogy a téli takarmányozás körül a legnagyobb takarékosságra lesz szükség. A jószág egészségügyi állapota a szorványosan előforduló száj- és körmöfájások és néhány helyről jelentett sertésvészattól eltekintve, általában kielégítő.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Hablma Zsldó Szlnpad

Heti műsor

Szombat: Jenkel der Schmid, von Pinski. Vasárnap ugyanaz. Hétfő: kedd, szerda, csütörtök közlővénatra a nagy sikert elélt Gólem. Péntek: Nincs előadás. Szombat, vasárnap: Isu Rah (Premier).

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat d. u. 3-kor: János vitéz. (Ifjúsági előadás igen olcsó helyárakkal. Előadó: dr. Kiss Ernő.)

Szombat este 7-kor: A hamburgi menyasszony.)

Szombat este fél 11-kor: A kékszakáll. 8-adik felelege. (Először. Premier helyárakkal. A premier bérleők helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Fifi. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap este 7-kor: Cseregyerekek. (Bérlőszűnetben. Premier helyárakkal.)

Vasárnap este 10-kor: A kékszakáll 8-adik felelege. (Premier helyárakkal.)

Hétfő este 7-kor: Az új királynője. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 45. sz. C.)

Hétfő este 10-kor: A kékszakáll 8-adik felelege. Rendes helyárakkal.)

A műsorra tűzött előadások jegyeit előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei

A kékszakáll 8-adik felelege. Az utolsó főpróbák folynak a színpadon az igazgató rendezése mellett a kékszakáll 8-adik felelegéből. Savorir híras vigjátékából, amelyek Heltai Jenő mesteri fordításában szombaton éjjel 10/5 órakor lesz a bemutató előadása. A szereplők rendkívüli kedvvel és szeretettel készülnek hálás feladatuk megoldására. A vezető szerepeket Poór Lili, Tárjai Ferenc, Baróti Erzsébet, Forgács Cselle Lajos, Mihályfi, Tarnai Teréz, Leówei Leó, Izsó Miklós fogják játszani. Vasárnap éjjel 10 órai kezdettel, valamint hétfőn éjjel szintén 10 órai kezdettel megismétlik a vidám udjanság előadását. A szombati és vasárnapi előadásokat premier-helyárakkal, a hétfőt rendes helyárakkal tartják meg.

Hazudik a muzsikaszó. A jövő hét csütörtöki estéjén operett-premier lesz: Be fogják mutatni a Budapestn óriási sikert aratott s 10) előadást megért Hazudik a muzsikaszó c. hangulatos, szépenéjű operettet, parádés szereposztásban. Az új operett öt egymásutánján estén fog színpadon látni.

Az új királynője. Hétfőn este 7 órakor az új királynője kerül színpadra. A főszerepekben: Neményi Lillivel, Bánáss Istvánnal, Nagy Gyulával, Áldorral, Tompával, Cselle Lajossal, Leóweyrel, Mihályfival.

Hamburgi menyasszony és Cseregyerekek. Hosszabb pihenés után szombaton este újra elő fogják adni a Hamburgi menyasszony c. operettet, amelynek minden eddigi előadását zsufolt nézőtér tapsolta végig. Vasárnap este pedig ez idényben először fog színpadon látni a Cseregyerekek c. Parkas Imre-operett teljesen új szereposztással. Újak lesznek: Kolbsi, Somogyi Emil, Neményi Lili.

MOZGÓK MŰSORA

Apollo mozgóban: szombat-vasárnap a Rezervista álma. Megrázó háborus történet. Egyetem mozgóban: szombat, Kis trombitás, megkapó epizód a világháborúból. Nagy amerikai filmatrakció! Főszerepekben: Arthur Finn.

Uránia mozgóban: szombat-vasárnap egy végtelenül érdekes és érdekes film, a Dorian-filmváltat legnagyobb attrakciója! Ur és szolgál. Baró órákbeesü színműve, az Egyenlőség, filmen. Nagyszerű rendezésű, páratlan amerikai látványosság!

Felelős szerkesztő DR. MARTON ERNŐ

Előadó: ERDŐS nyomda és kiadóvállalat Rt.

Szerkesztőségi telefonszám 677.

A női és gyermekruhák elárúsításával felhagyok

Amíg a készlet tart

10%

árengedményt nyújtok minden vevőnek.

Röztisztviselőknek még külön engedmény!

SIPOS JENŐ

Piata Unirii 17

Sport ruhák Áruház

Aradi hűtő és hűtőfűtőberendezések

Cluj, Wesseléngi-utca 16.

! Készlet habók, szett ruhák, hariszipa és kényes szöveti ruha! Árban hapható.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközöl

IVÉSZET

Szlnpad

id, von Pinski. anaz. ök közlívántra Gólem. óadás. Rah (Premier).

NHAZ

vitrz. (Ifjusági pályákkal. Bó.

amburgi meny-

A kékszakáll. ör Premier hely- elök helyeit hétfő nn a pénztár.)

Olosó helyátrak-

gyerekok. (Bár- helyátrakkal.) kékszakáll 8-adik yátrakkal.)

álynője. (Rendés let 45. sz. C.)

akáll 8-adik fele- kkal.)

k jegyei előre pénztáránál.

hírel

sége. Az utolsó on az igazgató áll 8-adik fele- kából, amelyek sában szombaton mutató előadása. vel és szeretettel megoldására. A Társei Ferenc, Lajos, Mihályfi, ó Miklós fogják órai kezdettel, 10 órai kezdé- tésig előadást. adásokat premi- dos helyátrakkal

ó. A jövő hét emier lesz: Be an óriási sikert ért Hazudik a szepzenőjü ope- n. Az új operett nekertülni.

a este 7 órakor e hatodsor. A ilivel, Bányász orral, Tompával, Mihályfival.

es Cseregyere- tán szombaton amburgi meny- minden eddigi apsolta végig. nyben először rekek c. Parkas osztással. Ujak Emil, Nemónyi

DRA

bat-vasárnap a bonus történet. mbat, Kis trom- világháborúból. Főszerepekben:

at-vasárnap egy film, a Dorian- kéioja! Ur és tüve, az Gyen- dezésü, párat.

RTON ERNŐ

adóvállalat 87. szám 577.

ruház

nyár levakata utca 16.

h, szettretharabnya és tti gyáriaphatá

2. SZ.

után eszköze

Textil Kereskedők!

Átköltözködés

miatt

ENGROSS TEXTIL

ÁRURAKTÁRUNKAT

cluji állomással szemben

világvárosi

mintára berendezve és felszerelve

Hétfőn, e hó

27-én

megnyitjuk

Az első 8 napon minden vevőnek a

galaci áraknál

10%-al olcsóbb

árakat számítunk

Sürgőnycim: Dick Cluj. Telefon 6-75.

Dick Jakab és Fia.

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagyplac-tér

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage

Alánija saját készítményű sérvekötőt, haskötőt stb. Női és férfi övszerek nagraktára

FRATII FRÄNKEL TESTV.

Kézműáru nagy kereskedése Cluj, Piata Mih. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 14.

Engros eladás!

Zsák, Pongva

Vétel 1424 Eladás

Kölcsönintézet Javitóműhely

Saját-cégjelzésű berendezéssel.

Albala Izsó

Timisoara—Temesvár, II. Piata Traian (Kossuth-tér) 2. Sürgőnycim: Albala, Timisoara-Fabrica Interurban telefon: 60 sz.

Megnyit! „Helios“ Megnyit!

kötött szövet árnyékos ruhák Cluj, Piata Unirii 7. (Főtér)

Óriási választék: 1389

- Kötött kabátok
- Kötött ruhák
- Női és gyerek cseppek
- Jämperek
- Harisnya és keztükben

Eredeti gyári árak

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére

kézműáru nagykereskedőknel

Cluj, Piata Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

S. EISENSTÄDTER & Co

szücs és szörme áruháza

Főüzlet: Calea Victoriei 2. 1385

Fiók: Ovár (Szentlélek és kintési-a. sarok)

Szörmeárúkban állandóan nagy készlet!

Dávidovics Mór női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34. Legújabb divat szerinti készit kosztümöket, kabátokat, Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 4121

A legjobb cipőkrém

LUNA CREAM

A cipőkrémgyártás legújabb terméke

Tartós fénytad Szivóssá teszi a bőrt Aki egyszer kipróbálja, mindig használni fogja

En-gross eladási lerakata: **Mauriciu Jancovici** Bucuressti, str. Smardan 23

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavan-
ként 1 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak
2 lel. Legnagyobb apróhirdetés díja - 10 szög
- 10 lel. Jellegű hirdetésekre semminemű fel-
süllyesztést nem adunk. A beérkező ajánlatok
szelvényhirdetéseknél a kiadóhivatalban vehetők
át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre
a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani
bétégeköltséget fizetendő.

Eladnám Kelencén
lévő saját házamat üz-
lethelyiséggel, italmé-
részi joggal, háromne-
gyed holdas gyümöl-
csőssel, új belső épü-
letekkel együtt olcsó
áron, Herschkovits Le-
cence, Szilágymegeye
5131

Drogueria forgal-
mas nagyvárosban dus
anyagkészlettel, bizto-
sított házbérlettel ked-
vezően eladó. Informál
Czaiach Déda. 5135

Figyelem!

Női kabátokat min-
den divat szerint
legújtanosabban
készít

Arbermann
női kabátzsalonja
Cluj, Str. Chinez 2.
(Szentlélek- és Kíni-
zsi-utca sarok).

Fordításokat,
alakításokat
is vállalok
Tisztviselőknél
nagy árkedvezmény

Kocskor, mosótalp
felsőbőr és szij-
gyártóblank

Állandóan nagy készlet
kicsinyben és nagyban.
Legolcsóbb árak mellett
Videki megrendéseket
kis postacsomagban is
eszközölök.

Sámson-bőrgyár
Gyalagár-utca 1. A
gyorsáruházzal szemben. Telefon:
Gör 2-86, lakás 3-87

Perfekt autószerelő,
ki hajlandó egy a ta-
vasszal Jaffába kitele-
pítendő autójavitó mű-
helyell és két luxus-
autóval Palesztinába
kimenni, közölte címét
'Zsidó jövő' jellegre
a kiadóban. 5134

Héber tanítóképzőt
végzett fiatalember, ki
a héber nyelven kívül
magyarul és németül
beszél, elvállalja kö-
zépiskolások tanulóit
tanítását koszt ellenében.
Hegedűt is tanít. Cím
a kiadóban. 5121

Kővári

manikűr és tyuk-
szemvágó
szalon

Főtér és
Mester-u.
s a r o k

Speciális hajlesztő, női fodrász és manicure terem

Fodor Antal, Cluj

Calea Victoriei 2. (volt Rosuth L.-u.)
Modern hajmunkák,
jutányos árak! 1284

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és
sárga színben 1288

Krébs János szilgyárió
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó
munkákat szak-
szerint, vállalom
szolid és pontos
kiszolgálással

Gajzágó Márton
Cluj, Kínizsi-utca 5.
(Övár.)

Rendkívül előnyösen ajánlok

Pergament papír I. PPP.	
Jegyűt kg.-ként	110 - lel
Zsineg kéthatos 25 gr. kg.	80 - lel
Zsineg kéthatos 25 gr.	90 - lel
Levélpapír 100/100 l. selyem	
bélelt	35 - lel
Vaspor 500-as egy láda	75 - lel
Drótszeg alapár	13-50 lel

Cipőkrémek minden gyárt- mány gyári áron alul!!!

Ostorkok I.	4-450 lel
Martin kanál sima I grs.	310 - lel
Martin kanál gza.	340 - lel

Tenta és kékvizek gyári áron alul.
Egyéb rövid, norinbergi és papírúkat.
Meg nem felelő árut visszaveszek.

NAGY ÁRUHÁZ CLUJ,
(volt Széchenyi áruház)

Szőrmenagyáruhásk!

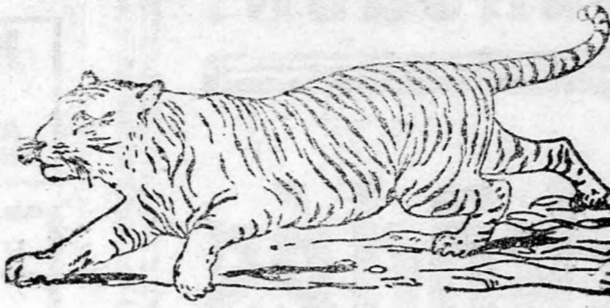
Mártonffy Testvérek & Co.

Sürgöncyim: Mártonffypels

Telefon 10-25

Mindennemű szőrmecek, első-
rangú szőrmeérak legolcsóbb
bevásárlási forrása. Ne vásárol-
jon addig szőrmet, míg legújabb
modelljeinket és szőrmeérakait
o-o meg nem tekintti. o o

Állandó szőrmeállítás!

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta,
párna, fezték, kalaplakk minden
szinben. Padló sárgító, garantált
minőség, legolcsóbb ár.

„LUXOR” vegyszert gyár, Cluj,
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engos engedmény. 128

Rosenzweig Antal Cluj (Saját ház)
Széchenyi-tér 38.—Telefon 4-36

פרים הנדלונג מלתים תפלי מווח
ציית ענגרא אנד דעפיל
Selyem teleszek, mlrjamok és díszkötéses
machsor garnitúrák német és magyar
fordításban, nagy raktár. 1321

GUTHA. fit

Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-I
Parafadugót, plékronadugót, tadugót, stan-
tulüvegkupakot, capselin-folyadékot, üveg-
címket hordólemezeket, facsapot, kénlapot,
gelatinet, vízahólyagot, acéblombát, parafa-
talpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina”
vagy „Biorol”-keféket, filtrirgépkeket, asbesz-
tet, gumitömlőket, borszivattyukat, pezsgő-
drótháló-lemezt és agrafot, cognacos üvegek-
hez raffiahálót, szivacsot, ónozott tubusokat,
pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkorke),
demonokot [fonott kosáruveg, valamennyi
pincészet cikkeit és gépeket a legolcsóbb
napi áron.
Kérjen árajánlatot!

Szőrmeék művészies feldolgozása

Déri Lajos,

Cluj, strada Memorandului (volt Unió-utca) 3.

Eredeti modellek!

Telefon 12-12.

Sürgöncyim:
BÖRDISZMŰGYÁR.
TELEFON:
INTERURBAN. 6.

BŐRÁRUIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

SATMÁR.

NAGYROMANIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BÖRDISZMŰ,
BÖRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA.

Dyugag és Vegyipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet,
csontzsirt, m. ú. tr. ágyát,
szappant, kocskikenőcsöt,
gépzsirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes
hustást, nyers és olvasz-
tott lagyuat.

Karácsonyi occasió!

Az összes raktáron lévő
Kalapok

rendkívül olcsó áron lesznek
elárusítva

Moskovics Rózsika
Cluj, Unió-utca 9

Exportját és importját

Románia, Magyarország,
Ausztria és Németország
közötti határidővel és legolcsóbb
fix díjtételek mellett csak

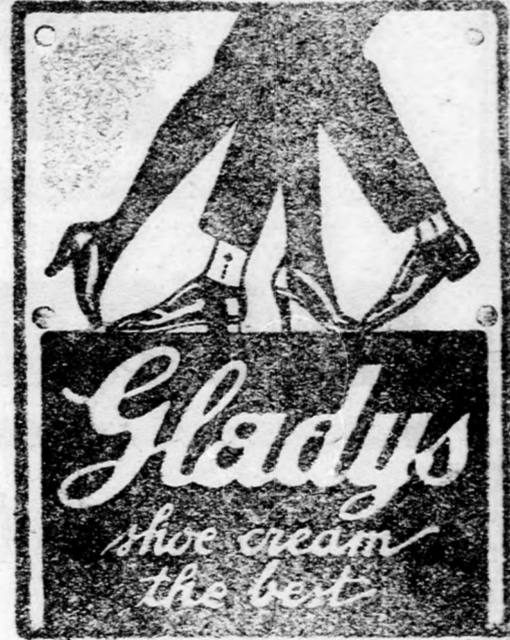
Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vál-
latala tudja lebonyolítani.

Központ: Cluj, Plata Unirei 26.

HÁZAK: Wien, I., Rottenurmstrasse
27. Budapest, VII., Rákóczi-ut 6, VII.
Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rá-
kóczi ut 24. Brasov, Kapu-utca 61.
Arad, Simonyi utca 13. Orsova,
Dunapart. Szonok, Madách-utca 1.
Expozitúrák: Bruck, Hegyesalom,
Moson, Biharkeresztes, Bekéscsaba,
Curtici, Kőtegyán, Biharpuspöki. 1276

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda
Speciális dunai forgalom!

Az előkelő világ cipőkrémje

A legjobb minőségű lámpa!
Ha takarékos akar lenni, csak
ezen félvattos lámpát használja!